

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 651/2025-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného WERNER & Co. s.r.o., Žltá 2/F, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15Cpr/13/2022 (pôvodne pod sp. zn. 15Cpr/13/2022) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15Cpr/13/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. októbra 2025 a prijatou na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 651/2025-12 z 13. novembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-15Cpr/13/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby

ústavný súd prikázal mestskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vyplýva, že žalobou z 26. septembra 2022 podanou 31. októbra 2022 pôvodne Okresnému súdu Bratislava III sa sťažovateľ domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou a náhrady mzdy proti Slovenskému národnému divadlu (ďalej len „žalovaný“). Po vzájomnom vyjadrení strán sporu súd nariadil pojednávanie na 4. december 2023, ktoré bolo na žiadosť právneho zástupcu žalovaného zrušené. Dôvodom však bolo, že sťažovateľ až 27. novembra 2023 doručil súdu vyjadrenie k duplike žalovaného, ktoré mu bolo obratom zaslané, ale tým už nebolo možné žalovanému zachovať 5-dňovú lehotu na prípravu pojednávania.

3. Prvé pojednávanie vo veci sa tak konalo až 29. apríla 2024 a súd na ňom usiloval o zmierné riešenie sporu. Ďalšie dva termíny (9. septembra 2024 a 13. decembra 2024) boli odročené z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu. Na pojednávaní konanom 24. marca 2025 sa zúčastnili obe sporové strany. K prednesu žaloby podľa sťažovateľa nedošlo, jeho predmetom bol priamo výsluch žalobcu (sťažovateľa), ktorý súd nedokončil, a podľa zápisnice z pojednávania v ňom mienil pokračovať 2. júna 2025, tento termín bol ale zrušený. Z oznámenia súdu zo 16. mája 2025 sa sťažovateľ dozvedel, že sa tak stalo z dôvodu odchodu zákonného sudcu do predčasného dôchodku. Vec sťažovateľa bola 9. septembra 2025 pridelená novému zákonnému sudcovi a vzhľadom na späťvzatie žaloby a následný súhlas žalovaného bolo konanie 21. novembra 2025 zastavené a stranám sporu nebol priznaný nárok na náhradu trov.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol podrobnú chronológiu konania a vyjadril názor, že súd vykonával jednotlivé procesné úkony v primeraných lehotách a vo veci pravidelne nariadil termíny pojednávania. Zdôraznil, že v súvislosti s uzavretím mimosúdnej dohody medzi sťažovateľom a žalovaným a následným späťvzatím žaloby bolo konanie zastavené a uznesenie o zastavení bolo ihneď stranám sporu doručované.

5. K veci sa vyjadril aj zákonný sudca, ktorý poukázal aj na to, že vzhľadom na jemu pridelený počet vecí objektívne nemal možnosť sa s obsahom spisového materiálu oboznámiť, ako aj nariadiť termín pojednávania, a to z dôvodu plánovaného sťahovania súdu do novej budovy a vyčerpania pojednávacích dní do konca kalendárneho roka 2025.

6. Keďže z vyjadrenia mestského súdu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by boli v prejednávanej veci spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu v neprospech sťažovateľa, nepovažoval za potrebné doručovať ho na repliku sťažovateľovi a v záujme rýchlosti a hospodárnosti konania pristúpil k meritórnemu prerokovaniu ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu a obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu, pozn.) v konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáhal určenia neplatnosti výpovede a náhrady mzdy.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné sudy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so svojou žalobou.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

13. Napadnuté konanie z právneho ani faktického hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti. Na zložitosť veci nepoukázal ani mestský súd. Možno konštatovať, že pracovnoprávne spory predstavujú štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Na tomto základe ústavný súd uzatvára, že právnou ani skutkovou zložitnosťou veci nemožno ospravedlňovať dĺžku namietaného konania.

14. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na predmet napadnutého konania, ktorý má pre sťažovateľa pomerne značný význam, ide o vec, k prerokovaniu ktorej musí všeobecný súd pristupovať s osobitnou starostlivosťou, keďže jeho výsledok podstatne ovplyvňuje možnosti sťažovateľa riadne plniť svoje existenčné potreby, a preto sa vyžaduje zvýšená pozornosť a efektívny a rýchly postup súdu.

15. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že dva termíny pojednávania boli odročené z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu, a tiež prvý termín určený na 4. december 2023 nebolo možné uskutočniť vzhľadom na účelové zaslanie vyjadrenia tesne pred týmto termínom, pritom sťažovateľ duplikou žalovaného disponoval od augusta 2023. Aj tieto skutočnosti prispeli k predĺženiu napadnutého konania a ústavný súd ich pripísal na ťarchu sťažovateľa, pričom to primerane zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

16. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu) v napadnutom konaní, ktoré začalo v októbri 2022 a v novembri 2025 bolo (zatiaľ neprávoplatne) zastavené. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

17. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd (za ktorého činnosť objektívne nesie zodpovednosť mestský súd) nezvolil v napadnutom konaní v jeho úvodnej fáze procesný postup smerujúci sústredene k urýchlenému odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal. Prvé pojednávanie nariadil až po vyše roku od podania žaloby, ale reálne sa uskutočnilo až v apríli 2024. Následne síce postupoval plynulo, ale k zdržaniu konania došlo aj v súvislosti so zmenou zákonného sudcu, pritom v pracovnoprávnom spore sa vyžaduje zvýšená efektívnosť a rýchlosť.

18. V posudzovanej veci je však primárne neprehliadnuteľné, že konanie už v čase podania ústavnej sťažnosti smerovalo k zastaveniu, keďže sporové strany uzavreli mimosúdnu dohodu, čo ústavný súd zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Zohľadňujúc predmet konania, jeho prednostný charakter a význam pre sťažovateľa vrátane charakteru a minimálnej dĺžky prietahov spôsobených súdom, prihliadajúc aj na celkovú dĺžku konania a jeho zastavenie, ústavný súd považoval za dôvodné priznanie finančného zadosťučinenia 500 eur (bod 3 výroku nálezu) a v prevyšujúcej časti uplatneného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto rozhodnutia).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur.

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“; § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky]. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 predstavuje 371 eur a režijný paušál 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Výsledná suma, ktorú ústavný súd zvýšil o 23 % DPH, ktorej platiteľom je právny zástupca sťažovateľa, ako náhrada trov právneho zastúpenia predstavuje 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

27. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu